

Systeminen työote sote-keskuksen moniammatillisessa tiimityössä

Tulevaisuuden sote-keskus -ohjelma/Päijät-Häme
asiantuntijasosiaalityöntekijä Mark Hovi 22.6.2022

Tulevaisuuden sosiaali- ja terveyskeskus - ohjelman hyötytavoitteet

1. Palveluiden yhdenvertaisen saatavuuden, oikea-aikaisuuden ja jatkuvuuden parantaminen
2. Toiminnan painotuksen siirtäminen raskaista palveluista ehkäisevään ja ennakoivaan työhön
3. Palveluiden laadun ja vaikuttavuuden parantaminen
4. **Palveluiden monialaisuuden ja yhteen toimivuuden varmistaminen**
 1. Sote-keskuspalveluiden ja kuntayhtymän muiden palveluiden integraatiosta muodostuu asiakkaan kannalta toimiva kokonaisuus
 2. Sosiaalihuolto toimii terveydenhuollon vahvana kumppanina sote-keskuksissa
 3. Asiakkaiden omaehtoiisiin ratkaisuihin, kevyisiin ja ennaltaehkäiseviin palveluihin ohjautumista vahvistettu
 4. Monipalveluasiakkaiden polun palvelukokonaisuudet ovat **systemisiä** ja optimoituja
5. Kustannusten nousun hillitseminen

Moniammatillisten tiimien syty-koulutukset Päijät-Sotessa

- Valtakunnallisesti systeemisen työotteen kouluttajakoulutusta koordinoi ja järjestää THL
- Päijät-Soten viisi sosiaalityöntekijää osallistui kaudella 2020–2021 systeemisen työotteen kouluttajakoulutukseen (THL)
- Asikkalan/Padasjoen ja Hollolan sote-keskuksissa aloitettiin sosiaali- ja terveydenhuollon henkilöstön kuntoutuksen ammattilaisten yhteiset SyTy-koulutukset lokakuussa 2021 tukemaan monipalveluasiakaspilottia ja uuteen tiimimalliin siirtymistä osana Tulevaisuuden sote-keskus – ohjelmaa. Koulutukset 6 kpl x 4h (Teams) päättyivät 03/22.
- Lajissaan ensimmäiset so/te-ammattilaisten yhteiskoulutukset Suomessa
- Herättänyt kiinnostusta myös Päijät-Hämeen ulkopuolella
- Tavoitteena tukea monipalveluasiakkaan asiakasprosessia ja uuteen moniammatilliseen tiimimalliin siirtymistä kahdessa sote-keskuksessa
- Koulutettu omina ryhminään myös Lahden perhekeskuksen esimiehiä ja Asikkalan perhekeskuksen henkilöstöä osana Tulevaisuuden sote-keskus –ohjelmaa (2020–2022)
- Koulutus perustuu THL:n valtakunnalliseen SyTy-koulutusmateriaaliin joka on sovitettu sote-keskuksen moniammatilliseen ympäristöön
- Koulutuksessa painotettu käytäntöläheisyyttä: käytännön esimerkkejä, pienryhmissä ollut myös casetyöskentelyä
- Koulutuksesta siirrytään käytäntöön ja systeeminen työote tuodaan tiimeihin osaksi erityisesti monipalvelupolun asiakkaiden kanssa työskentelyä syksyllä 2022

Kuka on systeemisen työtteen mukaista työskentelyä tarvitseva monipalveluasiakas?

- Asiakkaan terveys ja toimintakyky on alentunut huomattavasti (apuna mm. erilaiset terveyttä ja toimintakykyä monitoroivat mittarit)
- Asiakkaalla on monia eri tarpeita ja monialaisen tuen tarve
- Asiakkaalla on tarve palvelujen yhteensovittamiselle
- Asiakkaan elämäntilanne on epätasapainossa ja/tai palvelukokonaisuus ei vastaa asiakkaan tarvetta
- Asiakas tarvitsee monitoimijaista, eri ammattiryhmien yhteistä työskentelyä
- Asiakas voi ilmaista itse monialaisen työskentelyn tarpeen (*asiakasosallisuus* vrt. *asiakaslähtöisyys*)
- Havaintona on ollut että monipalveluasiakkaan polku ja systeemisen työtteen mukaisen työskentelyn prosessit ovat samankaltaiset (mm. työskentelyn tarpeen tunnistaminen, monialainen arviointi, systeeminen työote, seuranta ja palveluiden yhteen sovittaminen ja päätöstilanne)

Monipalveluasiakkaan syty-polku

Miten systeeminen tiimi toimii sote-keskuksessa?

Sote-keskuksen systeeminen tiimi koostuu keskuksen eri alojen ammattilaisista esim. (lääkäri, sh, psykiatrinen sh, kuntoutuksen ammattilainen, sosiaaliohjaaja). Asiakkaan tarve määrittelee tiimin kokoonpanon. Tiimi voi hyödyntää jo olemassa olevia sote-keskuksen kokousrakenteita. Asiakkaan tarve ja asiakkuuden kesto määrittelevät pidettävien kokousten lukumäärän.

Systeeminen kokous noudattelee rakenteeltaan monialaisen tuen asiakkaan monialaista palaveria, mutta tuo siihen systeemisen työotteen elementtejä. Systeemiselle kokoukselle on määritelty perusrakenne, jonka mukaan työskentely etenee.

1. Asiakkaan tilanteen esittely tiimissä (esittelijänä asiakkaan tilanteen parhaiten tunteva työntekijä)
2. Eri ratkaisuvaihtoehtojen esittely tiimissä, yhteinen reflektiivinen pohdinta
3. Yhteinen jatkosuunnitelmasta sopiminen
4. Kokouksessa sovittujen asioiden kirjaaminen potilastietojärjestelmään
5. Asianosaisten informoiminen yhteisesti sovituista asioista

Esimerkki elävästä elämästä

"Asiakas saapuu sote-keskuksen lääkärin vastaanotolle. Perheen ahtaat asumisolosuhteet ovat kärjistäneet perheen välejä. Asiakkaan muistisairas isä on muuttanut perheeseen asumaan, mikä on lisännyt perheen keskinäisiä riitoja ja asiakkaan kuormittumista, sekä aiheuttanut uupumusta. Vastaanotolla lääkäri näkee, ettei asiakas ole hakenut hänelle määrättyjä lääkkeitä. Syyksi asiakas kertoo, ettei hänellä ole rahaa ja että on ottanut pikavippejä ostaakseen ruokaa ja isälle vaippoja. Asiakkaalla on useita käyntejä sekä sote-keskuksessa että päivystyksessä selkävun vuoksi, jolle ei ole löydetty selittävää syytä. Asiakas kokee, ettei saa mistään apua, ja kertoo kohdanneensa käynneillä vain yksittäisiä työntekijöitä"

Esimerkissä kuvatussa tapauksessa asiakkaan ongelmia systeemisen työotteen avulla sote-keskuksessa ratkovat lääkäri, terveydenhuollon sosiaaliohjaaja ja fysioterapeutti. Sosiaaliohjaaja voi auttaa selvittämään asiakkaan taloudellista ja asumisen tilannetta, kuntoutuksen ammattilainen ottaa selvittelyyn tules-ongelmat ja lääkäri vastaa asiakkaan hoidosta. Asiakas osallistetaan mukaan yhteiseen työskentelyyn hänen voimavarojensa mukaisesti. Sosiaaliohjaaja voi ottaa asiakkaan isän asiassa yhteyttä ikääntyneiden asiakasohjaukseen.

Haasteet ja mahdollisuudet

Haasteet

Miten systeemisen työotteen vaikuttavuutta/laatua monipalvelupolun prosessissa arvioidaan/mitataan?

Miten varmistetaan systeemisen työotteen pysyvyys ja sitoutuminen toimintaan (syty-koulutetun henkilöstön vaihtuvuus, syty-kouluttajien saatavuus)

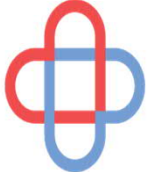
Käytänteiden juurruttaminen tiimityöhön vaatii pitkän aikavälin kehittämistä ja kouluttamista sekä käytönaikaista tukea

Systeeminen työote ei yksin ratkaise monipalveluasiakkaiden tilanteita eikä se sovellu kaikkiin asiakastarpeisiin

Mahdollisuudet

Mahdollisuus luoda toimivia käytäntöjä, voidaan hyödyntää jo olemassa olevia hyviä käytäntöjä ja rakenteita, ”pyörää” ei tarvitse keksiä uudelleen

Systeeminen työote voi tarjota parhaimmillaan uusia etenemisvaihtoehtoja paljon palveluita käyttävien asiakkaiden kanssa työskennellessä

päijät sote

Hyvä elämä tehdään yhdessä